

NATURCENTRUM AB

Inventering av
naturvärden
på del av Kebal
2:96
(Gåseraven)

Underlag för detaljplan

På uppdrag av
Strömstads kommun
2016-08-20

Uppdragstagare

Naturcentrum AB
Strandtorget 3, 444 30 Stenungsund
ncab@naturcentrum.se
Tel. 0303-72 61 60

Projektledning och intern granskning: Johan Ahlén, Naturcentrum AB

Fältarbete och rapport: Tommy Knutsson och Matti Åhlund, Naturcentrum AB

Uppdragsgivare

Strömstads kommun, tekniska förvaltningen
Kristin Ulfstad, mark- och exploateringsavdelningen

Kartmaterial

Erhållet från uppdragsgivaren

Foton

Tommy Knutsson och Matti Åhlund, Naturcentrum AB

Sammanfattning

Naturcentrum AB har sommaren 2016 inventerat naturvärden på Gåseraven (del av fastigheten Kecal 2:96) på uppdrag av Strömstads kommun.

Sju naturvärdesobjekt avgränsades: ett i naturvärdesklass 2 *högt naturvärde*, fem i naturvärdesklass 3 *påtagligt naturvärde* och ett i naturvärdesklass 4 *visst naturvärde*. Objektet med högt naturvärde utgörs av en smal torrängsliknande remsa längs Kecalvägen och är sedan tidigare uppmärksammat som artrikt område. Övriga naturvärdena är främst knutna till den öppna hällmarken som täcker en stor del av området, samt bestånd med ädellövskog.

De rödlistade och skyddade arter som påträffades är alla vanliga i regionen med undantag av några arter i objektet med högt naturvärde. Området har sannolikt inget påtagligt värde för bestånden av hasselsnok och sandödlor i Strömstad, då förutsättningarna för övervintring och reproduktion inom området är begränsade, samt att läget är perifert.

Branta sidor på de flesta håll och ofta tät vegetation i klåvorna inbjuder förmodligen inte till promenader på Gåseraven. Frånvaro av stigar och annat slitage tyder på att området inte besöks ofta. Utsikten särskilt den södra höjden är dock väl värd lite ansträngning.

Innehåll

UPPDRAG OCH UNDERSÖKNINGSOMRÅDE	4
UNDERLAGSMATERIAL.....	4
NATURVÄRDESINVENTERING.....	5
FÖRDJUPADE ARTINVENTERINGAR.....	15
FRILUFTSLIV.....	19
RÖDLISTADE OCH SKYDDADE ARTER	21

Uppdrag och undersökningsområde

På uppdrag av Strömstads kommun har Naturcentrum AB genomfört en inventering av naturvärden för del av fastigheten Kebab 2:96 (Gåseraven). Inventeringsområdet framgår av figur 1 och 2.

Inventeringsområdet utgörs av en av flera höga bergknallar som sticker upp i ett landskap med breda, sedimentfyllda dalgångar. De högsta delarna karaktäriseras av hållmarker med gles tallskog; i klåvor och längs kanterna finns ofta lövskogsinslag.

Följande moment ingick uppdraget:

Naturvärdesinventering enligt svensk standard (SS 199000:2014) på *fältnivå* med detaljeringsgrad *detalj* och tilläggen *naturvärdesklass 4*, samt fördjupad *artinventering* av rödlistade arter och arter skyddade enligt artskyddsförordningen (särskilt sandödlor och hasselsnok).

Bedömning av området som tätortsnära friluftsområde med beaktande av att området ingår i riksintresse för friluftsliv, riksintresse för turism och rörligt friluftsliv samt är utpekade som skyddsvärd tätortsnära naturområde i kommunens naturvårdsplan.

Underlagsmaterial

Följande framgick i kommunens offertförfrågan.

Del av området omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB.

Området omfattas av riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1-2 § MB.

Området omfattas av riksintresse för obruten kust enligt 4 kap. 3 § MB.

Området ingår i Naturinventering norra kustområdet samt Strömstad-Skee 2013-2014, framtagen av Naturcentrum AB. Inventeringen har ett utpekade område avseende lövskog (nummer 84 Lövskogar vid Kebab). Området är även utpekade i ädellövskogsinventering i Strömstads kommun.

Området ligger inom bedömt huvudutbredningsområde för sandödlor i Strömstads kommun enligt Naturinventering norra kustområdet samt Strömstad-Skee 2013-2014, framtagen av Naturcentrum AB och Strömstads kommun.

Större delen av området utgörs av ett skyddsvärd tätortsnära naturområde (område 2 Kebab) enligt naturvårdsplan för Strömstads kommun.

I Artportalen finns inrapporterat fynduppgifter av fridlysta och rödlistade arter inom området (blåsippa respektive slätterfibbla).

Förnyad sökning har dessutom genomförts 2016-08-19 i underlag från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Trafikverket och ArtDatabanken .

Referenser

Artportalen (ArtDatabanken): <http://artportalen.se/>

Länsstyrelsens WebbGIS:

<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Vastragotaland/Infokartan/>

Gimdal, R. 1997. *Ådellövskogar i Strömstads kommun*. – Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1997:12. Göteborg.

Hultengren, S. 2015. *Naturinventering– Norra Kustområdet samt Strömstad–Skee 2013-2014*. Rapport, Naturcentrum AB på uppdrag av Strömstads kommun.

Strömstads kommun. 2008. *Naturvårdsplan för Strömstads kommun*. – Strömstads kommun, Miljö- och byggnämnden 2006–06. Uppdaterad 2008-12-17.

Naturvärdesinventeringen

Metod och resultat

Naturvärdesinventeringen utfördes enligt svensk standard för naturvärdesinventering (SS 199000:2014), där naturvärdet grundar sig på sammanslagen bedömning av biotopvärde och artvärde.

En skala med fyra naturvärdesklasser föreskrivs i standarden, där naturvärdesklass 1 står för *högsta naturvärde*, naturvärdesklass 2 för *høgt naturvärde*, naturvärdesklass 3 *påtagligt naturvärde* och naturvärdesklass 4 för *visst naturvärde*. Områden som inte bedöms ha nämnvärd betydelse för den biologiska mångfalden sägs ha *lågt naturvärde*.

Detaljinventering innebär att objekt med en areal större än 10 m² eller linjeobjekt längre än 10 m och bredare än 0,5 m ska identifieras.

Fältinventeringen gjordes den 6 juli och totalt avgränsades sju objekt med naturvärde (figur 1). Ett bedömdes tillhöra naturvärdesklass 2 (høgt naturvärde), fem hamnade i naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) och ett i naturvärdesklass 4 (visst naturvärde).

Metoder för och resultat från artinventeringen och bedömningen av förutsättningarna för friluftsliv redovisas separat (sidan 19 respektive sidan 21). De resultat från artinventeringen som är relevanta för naturvärdesinventeringen har dock infogats i nedanstående objektsbeskrivningar.

De rödlistade och skyddade arter som noterades vid inventeringen av naturvärdena och arterna redovisas under respektive objekt, samt i det avslutande avsnittet på sidan 15. Signalarter återfinns under objektsbeskrivningarna.

Naturvärdesobjekt

Sju naturvärdesobjekt avgränsades vid fältbesöket (figur 1). Ett placerades i naturvärdesklass 2 *högt naturvärde*, fem i naturvärdesklass 3 *påtagligt naturvärde* och ett i naturvärdesklass 4 *visst naturvärde*. Beskrivningar av objekten följer nedan.

Figur 1. De sju naturvärdesobjekten. **Rött:** högt naturvärde, naturvärdesklass 2. **Orange:** påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3. **Gult:** visst naturvärde, naturvärdesklass 4. Inventeringsområdet markerat med grön linje.

1. Ädellövskog och bergbrant

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Ädellövskog, bergbrant

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Lite äldre ek- och hasselbestånd i blockrik mark nedanför bergbrant. Rikare fältvegetation med bland annat liljekonvalj, lundgröe, kovall, lundelm, Rhytidiadelphus sp (hakmossa), Mnium undulatum (stor stjärnmossa), bergslok, stinksyska, gulplister, ek och lind. En liten kort gammal stenmur finns nära branten.

Biotopkvalitéer: branter, solbelysta äldre ek, död ved, rik mark, grov hassel, senvuxna träd, lind, potentiell biotop för ovanliga mykorrhiza-arter

Naturvårdsarter:

Ask *Fraxinus excelsior* – rödlistad, starkt hotad EN

Skogslind *Tilia cordata* – signalart

Lundelm *Elymus caninus* – signalart

Krusig ulota *Uloa crispa* – signalart (lågt signalvärde på Västkusten)

2. Lövskog i grund klåva

Preliminär naturvärdesklass: Naturvärdesklass 4 – visst naturvärde

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: lövskog, grund klåva

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Yngre aspdominerad lövskog i mindre klåva, enstaka senvuxna ekar.

Biotopkvalitéer: Död ved, senvuxna ekar

Naturvårdsarter:

Blåmossa *Leucobryum glaucum* – fridlyst art, signalart (lågt signalvärde)

Rävticka *Inonotus rheades* – signalart (här på klen asp, ger lågt då signalvärde)

3. Lövskog i klåva

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Lövskog, klåva

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Förgrenad klåva med äldre ek, rönn, björk och asp. På sina ställen en del död ved.

Biotopkvalitéer: Senvuxna ekar, död ved, hålträd, senvuxen asp, tickor, bergbrant.

Naturvårdsarter:

Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* – signalart med lågt signalvärde på Västkusten

4. Blandlövskog

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandlövskog

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Rikare lövskog dominerad av asp, ek, ask (ung), rönn och hassel. Tätt buskskikt av hassel, kaprifol, måbär med mera. Mycket död ved, framför allt av asp. Fältskiktet indikerar rikare mark med till exempel bergslok, skogs-narv, teveronika, vänderot och vårbrodd.

Biotopkvalitéer: Rödlistade arter. Död ved, hålträd

Naturvårdsarter:

Ask *Fraxinus excelsior* – rödlistad, starkt hotad (EN)

Blåsippa *Hepatica nobilis* – fridlyst art, signalart

Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* – signalart (lågt signalvärde)

Lagligt skydd: -

5. Hällmarker

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde

Dominerande naturtyp: Berg och sten

Biotoper: Igenväxande, kuperade hällmarker

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Starkt kuperade hällmarker under igenväxning.

Biotopkvalitéer: Rik lavflora, klåvor, död ved, senvuxna träd

Naturvårdsarter:

Blåmossa *Leucobryum glaucum* – fridlyst art, signalart (lågt signalvärde)

6. Ädellövskog

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Ädellövskogsbryn, bergbrant, ängsmark

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Ädellövskog i brant mot öppen mark (golfbana). Flera grova ekar, samt enstaka grova askar. Även hassel och en tämligen rik liten sidlänt ängsmark med bland annat vårbrodd, stor och liten blåklocka, skogsklöver, blekstarr. På hållmark ovanför: getrams.

Biotopkvalitéer: Ädellövträd, grov ek, örtrik ängsmark

Naturvårdsarter:

Ask *Fraxinus excelsior* – rödlistad, starkt hotad EN

7. Blomrik torräng

Naturvärdesklass: Naturvärdesklass 2 – högt naturvärde

Dominerande naturtyp: Äng och betesmark

Biotoper: Torräng på grusig mark (eventuellt inslag av skalgrus)

Natura 2000-naturtyp: –

Beskrivning: Kantzon nedanför bergbrant med torrängsflora, buskbryn, dike och väggkant. Artrik flora med bland annat åkervädd, stor och liten blåklocka, bockrot, skogsklöver, sötvedel, gullris och blodnäva.

Biotopkvalitéer: Rödlistade arter, rik flora, hög potential för artrikt insektsliv av steklar och fjärilar.

Naturvårdsarter:

Slätterfibbla *Hypochoeris maculata* – rödlistad, sårbar (VU)

Skogsalm *Tilia cordata* – rödlistad, akut hotad (CR)

Mindre bastardsvärmare *Zygaena viciae* – rödlistad, nära hotad (NT)

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T. 1995. *Ekologisk katalog över lavar*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Naturvårdsverket 2009. *Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser*. Handbok 2009:2.
- Nitare, J. 2000. *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer*. Skogsstyrelsen. Jönköping.
- Svensk Standard SS 199000:2014; *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*.

Sydöstra delen av Gåseraven med naturvårdsobjekt 7 mellan vägen och branten

Artinventeringarna

Som tillägg till naturvärdesinventeringen ingick också särskilda artinventeringar av sandödla och hasselsnok. Detta eftersom inventeringsområdet ligger nära de huvudsakliga utbredningsområdena för arterna i kommunen (Hultengren 2014, bild 19). Båda arterna är rödlistade (VU, sårbara) och omfattas av artskyddsförordningen. Vid exploateringar måste man därför vara extra noggrann så att inte viktiga livsmiljöer för arterna förstörs.

Hällmarksmiljöer som den i området kan hysa nattskärpa och trädlärka (båda omfattas av Artskyddsförordningen). I samband med inventering av dessa arter i närliggande områden kontrollerades även Gåseraven.

Kort om sandödla och hasselsnok

Sandödlans viktigaste livsmiljöer är sydvända, solexponerade slänter med inslag av blottad sand eller gles vegetation på sandig mark. Framför allt är sådana miljöer viktiga som äggläggningsplatser. Det kan röra sig om sand- och grustag, vägskärningar, banvallar, dikeskanter, brynmiljöer eller betesmarker. Även soligt belägna hyggen i sandområden och i viss utsträckning hällmark är tänkbara miljöer. Arten övervintrar nedgrävd i marken. Födan består främst av ryggradslösa djur som gräshoppor, skalbaggar, fjärilslarver och spindlar.

Hasselsnoken är värmeälskande. Den undviker oftast att exponera sig för direkt solbelysning (i motsats till t.ex. huggormen). Istället söker den värme under solbelysta stenar, tuvor och i klippskrevor. Den ligger vanligen gömd i bergsskrevor, under flata stenar eller i ljungtuvor där den är svår att upptäcka. Hasselsnok förekommer i liknande miljöer som sandödla, men har ett bredare biotopval och rör sig över större områden. Den övervintrar i stenskravel, rasbranter och andra frostskyddade hålrum. Som regel ligger övervintringsplatserna i sydläge där solen kommer åt tidigt på våren. Hasselsnoken föder levande ungar i anslutning till övervintringsplatsen. Födosöket sker ofta i gränzonen mot öppna marker. Den föredrar solexponerade miljöer med torr sandjord eller stenar och klippor med mosaikartad och delvis tät vegetation. Hasselsnoken lever av huvudsakligen ödlor, andra ormar, smågnagare och näbbmöss.

Båda arterna rapporteras ofta från tomtmark eftersom de trivs i de öppna och solexponerade miljöer som finns där, samt att det ofta finns husgrunder, buskar, vedhögar med mera att gömma sig i. De många rapporterna av sandödla från tomtmark och även hällmark kan bero på att sannolikheten för upptäckt är som störst där.

Metoder

Hasselsnoken är mycket svårinventerad, eftersom den har ett mycket undanskynt levnadssätt. Vid en så begränsad fältinsats som i denna inventering, kan en bedömning av hasselsnokens status i området därför inte utgå från fynd av djuren, utan från en bedömning av tillgången av lämpliga miljöer. Sandödlan är betydligt lättare att upptäcka än hasselsnoken och finns det en etablerad popu-

lation i området är chanserna att hitta en individ hyfsade även vid begränsade inventeringar.

För att en trakt långsiktigt ska hysa hasselsnok eller sandödlor krävs att det finns övervintringsplatser, viloplats och inte minst lämpliga födosöksmiljöer med god tillgång på bytesdjur. För sandödlor tillkommer krav på lämpliga ägglägningsplatser.

Inventeringsområdet besöktes vid tre dagar med gynnsamma förhållanden för att påträffa sandödlor och hasselsnok (sol och lagom värme): 17 juni, 5 juli och 18 augusti 2016. Besöken varade 3–4 timmar och total tid i fält var 11 timmar. Förutom att söka efter djur i området, karterades och kontrollerades element som är värdefulla för arterna, särskilt sådana som låg i sydläge och är solexponerade (åtminstone före lövsprickningen).

Exempel på miljöer och värdefulla element som eftersöktes är följande.

Övervintringsplatser: solexponerade miljöer med rasbranter, stenskravel, husgrunder, samt för sandödlor även sandblottor.

Vilo- och solplatser: solexponerade stenblock, klippsprickor, sand- och hållmarker med glest fältskikt och spridda träd och buskar.

Födomiljöer: brynmiljöer, sand- och hållmarker med glest fältskikt och spridda träd och buskar, öppna gräsmarker

Ägglägningsmiljö för sandödlor: sandblottor i sydläge.

Inventeringsområdet besöktes dessutom två nätter med gynnsamma förhållanden för lyssning efter spelande nattskär och sjungande trädlärka. Nattinventeringarna ägde rum 12-13 juni och 5-6 juli 2016 (två tillfällen om 15 min per natt).

Även andra arter som omfattas artskyddsförordningen noterades förstås om sådana påträffades. Kärlväxter, mossor och lavar eftersöktes framför allt under själva naturvärdesinventeringen 6 juli 2016.

Resultat och diskussion

Någon sandödlor eller hasselsnok påträffades inte under inventeringen; inte heller några andra ödlor eller ormar. De värdefulla element som noterades framgår av figur 1 och tabell 2.

Inventeringsområdet saknar goda övervintringsplatser för både hasselsnok och sandödlor. Uppe på hållmarkerna är jordlagret för tunt för att ge frostfritt djup kring lämpliga element. De som ligger på djupare jord är troligen inte tillräckligt solexponerade; element 7, 9, 10 och 12 har annars bra förutsättningar för övervintrande kräldjur.

Delar av hållmarkerna uppe på bergknallen har en del lämpliga block, klippsprickor och ljungtuvor som skulle kunna nyttjas för vila och solning av hasselsnok.

Figur 2. Inventeringsområdet avgränsat med grön linje. Numren anger potentiellt mer eller mindre värdefulla element för hasselsnok och sandödlor (se vidare nedanstående förteckning). Prickad anger stenmur, heldragen längre brant eller annan långsträckt miljö.

Tabell 1. Element och miljöer markerade i figur 2.

1	Stort block på häll
2	Stenmur, upplag av ek-kubbar, delvis i skugga
3	Vägsränning med blottad sand, ej solexponerad
4	Hög med block vid brant, skugga
5	Storblockig brant, delvis i skugga
6	Några flata block på häll
7	Stenmur, torraka ek och tall, delvis i skugga (foto sidan 20)
8	Skalgrusblotta, eftermiddagssol (foto sidan 20)
9	Rasbrant med block och sprickor, skugga
10	Brant med block och lågor
11	Blockhög med lågor
12	Stenmur (gammal väg- eller tegkant?)
13	Torräng, stenskravel nedanför sydvänd brant med hyllor sprickor, fläckar med blottad hårdpackad sand och skalgrus. Solexponerad. (foto sidan 20)

De bästa födosöksmiljöerna i inventeringsområdet finns sannolikt i de öppna miljöerna vid foten av Gåseraven, särskilt de solexponerade delarna längst i söder (element 13 i figur 2). Födottillgången uppe på hållmarkerna är förmodligen inte särskilt god. De små och låga bergknallarna nordväst om Gåseraven ser ut att ha betydligt attraktivare miljö för hasselsnok än inventeringsområdet.

Hållmarker kan vara goda spridningsvägar för smådjur då de är lättforcerade och har gynnsamt mikroklimat. Frågan är dock om detta gäller även för hållmarker på höga bergknallar med branta kanter som vid Gåseraven.

Hållmarksmiljöer som den i området kan som nämnts hysa nattskärria och trädlärka (arter som omfattas av artskyddsförordningen genom att de återfinns i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv). Några individer av dessa arter noterades inte, vare sig under dagsbesöken eller under två nätter då området avlyssnades efter nattaktiva fåglar. Nattskärror spelade och sågs emellertid på andra ställen i omgivningarna under inventeringsnätterna.

Tre arter som omfattas av artskyddsförordningen noterades: en sjungande **gulspurv** (rödlistad som sårbar, VU) fanns nordväst om element 4 i figur 2, en varnande **rödstjärt** (–50%-art, se bilaga 3 i Naturvårdsverket 2012) hördes i naturvärdesobjekt 1 och hackmärken från **spillkråka** (rödlistad som nära hotad, NT) hittades vid element 7. En **mindre bastardsvärmare** (rödlistad som nära hotad, NT) observerades i naturvärdesobjekt 7 (element 13 i figur 2), men omfattas trots det inte av artskyddsförordningen. Alla fyra arterna är vanliga, men har uppmärksammats av naturvården på grund av att de minskat under senare tid.

Ett mindre antal tornseglare (rödlistad som nära hotad, NT) och hussvalor (rödlistad som sårbar, VU) födosökte kring Gåseraven vid samtliga besök.

Slutsatser

Det inventerade området har sannolikt inget påtagligt värde för bestånden av hasselsnok och sandödlor i Strömstad, då förutsättningarna för övervintring och reproduktion inom området är begränsade (samt att läget är perifert). Detta utesluter dock inte att hasselsnok åtminstone tillfälligt skulle kunna påträffas i inventeringsområdet. Detsamma gäller för nattskärria och trädlärka. Med utgångspunkt från kända förekomster bör sannolikheten att sandödlor förekommer i eller sprider sig till området vara liten (om det nu inte finns ett oupptäckt bestånd vid gamla den soptippen, där finns för närvarande lämpliga miljöer vid kommunenes upplag).

Referenser

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige. ArtDatabanken SLU, Uppsala. 209 s.
- Berglind, S-Å, Gullberg, A & Olsson, M. 2015. Åtgärdsprogram för sandödlor 2014-2017. Naturvårdsverket, rapport 6597. 56 s.
- Blanke, I & Fearnley, H. 2015. The sand lizard. Laurenti Verlag, Germany. 192 s.
- Hedlund, M. 2015. Fördjupad sandödleinventering 2013-2014. Inventeringsrapport; Strömstad kommun MBN/2013-0634. 41 s.

- Hultengren, S. 2014. Naturinventering av kuststräckan norr om Strömstad samt området Skee-Strömstad. Rapport, 78 s. Naturcentrum AB på uppdrag av Strömstads kommun.
- Höggren, M. 2011. Hasselsnok *Coronella austriaca*. Artfaktablad, Artdatabanken. 3 s.
- Lithander, L., & Nilsson, A. 2010. Hasselsnok och sandödlä i landskapet. Göteborgs Naturhistoriska museum årstryck 73–78.
- Naturvårdsverket 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – Fridlysning och dispenser. Handbok 2009: 2 (inkl. bilagor).
- Naturvårdsverket. 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden och skyddsvärda däggdjur samt grod- och kräldjur, 2010-12-21. UF-15.

Element 7 i figur 2. Stenmur och torraka av ek. Inom naturvårdsobjekt 3 i figur 1.

Friluftsliv

Branta sidor på de flesta håll och ofta tät vegetation i klåvorna inbjuder förmodligen inte till promenader på Gåseraven. Frånvaro av stigar och annat slitage tyder på att Gåseraven inte besöks ofta. Utsikten särskilt den södra höjden är dock väl värd lite ansträngning. Någorlunda bekvämt går det att ta sig upp i klåvan vid element 12 och över hållmarkerna norrifrån.

Element 8 i figur 2. Skalgroblotta som möjligen kan duga som äggläggingsplats för sandödlor, men har endast eftermiddagssol.

Element 13 i figur 2 (naturvärdesobjekt 7 i figur 1). Solexponerad torräng nedanför brant med stenskravel och bergsprickor. Markerat som artrikt område av kommunen.

Rödlistade och skyddade arter

Till skyddsvärda arter räknas här arter som omfattas av artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2009). Hit hör bland annat arter på den svenska rödlistan (Artdatabanken 2015), fridlysta växter (artskyddsförordningen §8), samt fågelarter utpekade i EU:s fågeldirektiv och ett antal fågelarter som minskat med minst 50% mellan 1975 och 2005 (bilaga 3 till Handboken för artskyddsförordningen, Naturvårdsverket 2012).

Naturcentrums inventeringar 2016 ger inte med säkerhet en helt komplett bild av naturvårdsarter i området. Organismer som uppträder vår och höst kan ha förbigåtts. Sannolikheten att några särskilt skyddsvärda arter skulle förekomma är dock liten, möjligen med undantag för vissa svampar (se objekt 1). Fågelarter som nattskärra (fågeldirektivsart) och hämpling (tidigare rödlistad) kan förmodligen hålla revir i området vissa år.

Observationerna av naturvårdsarter har eller kommer att rapporteras till Artportalen.

Rödlistade arter

Ask. Starkt hotad, EN. Noterades i naturvärdesobjekt 1, 4 och 6. Asken är ett av de vanligaste ädla lövträden i södra och mellersta Sverige. Askskottsjukan är emellertid ett allvarligt hot. Inga sjuka träd noterades i inventeringsområdet.

Skogsalm. Akut hotad, CR. Noterades i naturvärdesobjekt 7. Inget ovanligt träd i södra Sverige, men allvarligt hotad av almsjukan; större delen av det svenska beståndet är drabbat. Inga sjuka träd noterades i inventeringsområdet.

Slätterfibbla. Nära hotad, NT. Noterades i naturvärdesobjekt 7. Även tidigare rapporterad från naturvärdesobjekt 7. Arten är fortfarande ganska vanlig i stora delar av södra och mellersta Sverige. Oftast fåtalig på sina växtplatser.

Mindre bastardvärmare. Nära hotad, NT (men omfattas inte av artskyddsförordningen). Noterades i naturvärdesobjekt 7 med ett friflygande exemplar 5 juli 2016. Har minskat påtagligt under de senaste 20–30 åren. Behöver blomrikare ängs- och hagmarker som hävdas sent eller extensivt.

Gulspurv. Sårbar, VU. Ett revir noterades i norra delen av naturvärdesobjekt 5. Hemområdet innefattar också omgivande öppna marker. Arten är vanlig, men har hamnat på rödlistan på grund av den minskat påtagligt i landet under senare tid (artfakta.artdatabanken.se). Det bohuslänska beståndet har uppskattas till 20 000 par (Ottosson m fl 2012).

Spillkråka. Nära hotad, NT. Listad i EU:s fågeldirektiv. Enstaka spår efter födosök noterades i naturvärdesobjekt 5. Arten har mycket stora hemområden. Ottosson m fl 2012 uppjattar att det häckar 300 par i Bohuslän.

Fridlysta arter

Blåsippa. Fridlyst enligt artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8, 9. Tidigare noterad i naturvärdesobjekt 6 och strax utanför naturvårdsobjekt 1.

Blåmossa. Listad i EU:s habitatdirektivs bilaga 5, signalart (lågt signalvärde). Noterades på flera ställen i naturvärdesobjekt 2 och 5. Arten är allmän i hällmarksskog och sumpskog på Västkusten. Stora kuddar av arten indikerar stabil miljö.

Minskande fågelarter

Rödstjärt. En varnande fågel noterades vid naturvärdesobjekt 1. Arten är ganska vanlig, men uppmärksammades av naturvården för att den hade minskat med minst 50 % mellan 1975 och 2005. Arten har emellertid ökat under den senaste tio åren (artfakta.artdatabanken.se). Ottosson m fl (2012) beräknade att det bohuslänska beståndet uppgick till omkring 800 par 2008, vilket sannolikt är en underskattning.

Referenser

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige. ArtDatabanken SLU, Uppsala. 209 s. Artportalen (ArtDatabanken): <http://artportalen.se/> (hämtad 2016-08-19)
- Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – Fridlysning och dispenser. Handbok 2009: 2 (inkl. bilagor).
- Naturvårdsverket. 2012. *Handbok för artskyddsförordningen*. Bilaga 3. http://www.naturvardsverket.se/upload/handbok/1/Bilaga3_Nyckelbegrepp_hackning.pdf (hämtad 2016-06-25).